

Saatja: JM info Shared MB <JMinfo@just.ee>
Saadetud: 04.05.2022 08:18
Adressaat: JM info Shared MB <JMinfo@just.ee>
Teema: FW: Palun registreerida (CSDD)

From: Agni Aav Sent: Friday, April 29, 2022 4:29 PM To: Kadi Laanemäe
<> Subject: RE: Küsimused äriühingute kestlikkusalase
hoolsuskohustuse direktiiviga seoses

Tere

Aitäh vastuste eest!

Saadan SOM sisendi CSDD algatuse kohta (manusena lisatud). Märgin ära, et kui JUM-i ja MKM-i esialgne mõjuanalüüs valmis on, siis saame vajadusel seda täiendada. Oleme valmis ka eraldi SOM-JUM aruteluks, kui on vaja sisendit selgitada.

Infoks veel, et andsin tähtaja pikenemisest teada ka Inimõiguste Keskusele ning Eesti Ametiühingute Keskliidule (EAKL). EAKL saatis mõned täiendused oma varasemale arvamusele (manusena lisatud), aga Inimõiguste Keskuselt ei ole arvamust praeguseks tulnud.

Tervitades
Agni Aav

Nõunik
Euroopa Liidu ja väliskoostöö osakond
Sotsiaalministeerium
Tel. +372 6269 281

From: Kadi Laanemäe <> Sent: Thursday, April 28, 2022 11:49 AM To:
Agni Aav <> Subject: FW: Küsimused äriühingute kestlikkusalase
hoolsuskohustuse direktiiviga seoses

Tere, Agni!

Aitäh küsimuste eest ja vabanda, et olen vastamisega viivitusse jäänud. Loodan, et vastused (alloleva kirja sees rohelisega) veidi aitavad seisukohtade kujundamisel, kuid nagu neid lugedes aru saad, siis mitmed aspektid ongi praegu tegelikult üldised ja paljude kohustuste täpne sisu kujuneb alles siis, kui liikmesriigid direktiivi rakendama asuvad.

Eeldan, et sisendite koostamisel on ministeeriumitel mõjude hindamine oma valitsemisalale üks keskne aspekt, kuid kasutan siin veel võimalust, et mõju hindamise olulisust rõhutada. Mõju ulatus on kaasatud ministeeriumite valdkondadele mõistagi erinev, kuid SoM-i puhul näeme, et direktiivi mõju ulatub mitme aspektini sooline võrdõiguslikkus, võrdne kohtlemine, tööõigus, lapse õigused. Palun kindlasti kajastage oma seisukohtades ka nende valdkondadega seotud mõjuhinnangut, nii palju kui see võimalik on. Lapse õigused leiavad osalt kajastamist meie koostatavas inimõiguste mõjuhinnangus, kuid kindlasti on SoM sisend kõigi nimetatud valdkondade kohta meile oluline.

Kavandan veel ka järgmisse nädalasse vähemalt üht koosolekut, et saaksime kaasatud ministeeriumitega olulisemaid probleemkohti selgeks rääkida, kuid selle info püüan suurele ringile täna-homme välja saata. Seni aga olen vajadusel valmis igahetaga jooksvalt arutama, kui sisendi koostamisel veel mingeid küsimusi tekib, mis tahaks läbirääkimist. Seega anna palun julgelt märku.

Tervitades

Kadi Laanemäe
Nõunik
Õiguspoliitika osakond
Justiitsministeerium

620 8127

From: Agni Aav Sent: Tuesday, April 19, 2022 4:43 PM
To: Kadi Laanemäe
<> Subject: Küsimused äriühingute kestlikkusalase hoolsuskohustuse direktiiviga seoses

Tere!

Saadan mõned küsimused, mis meil äriühingute kestlikkusalase hoolsuskohustuse direktiiviga seoses tekkisid. Kas oskate neile vastata, et saaksime siis SOM sisendi koostamisel sellega arvestada?

1) Lisa I osa puhul tekkis küsimus, miks on lisaks kaitstavatele õigustele ja keeldudele välja toodud nimekiri inimõiguseid ja põhivabadusi sätestavatest kokkulepetest? Direktiivist loeme välja, et ettevõtetel on hoolsuskohustus lisa I osas välja toodud rahvusvahelistes inimõigustealastes lepingutest sisalduvate õiguste ja keeldude rikkumiste osas. Seega jääb arusaamatuks, miks on vajalik veel eraldi rahvusvaheliste lepingute nimetamine. Kui sellel nimekirjal pole mingit sisulist eesmärki ja soovitakse neile lihtsalt tähelepanu pöörata, siis peaks olema rahvusvahelised lepingud mujal välja toodud (nt preambulas või eraldi lisas). Praegusel kujul võib tekkida segadus, kas rahvusvahelistest lepingutest võib tulla lisaks Lisa I osa 1. punktis välja toodule muid õigusi või keelde, mida direktiiviga kaitstakse.

Kui ma õigesti aru sain, siis komisjon selgitas, et lisa I loetletud õigusaktide rikkumisi käsitletakse sellistena, millel on oluline kahjulik mõju keskkonnale ja inimõigustele. Teisisõnu, lisa I loetletud õigusaktides sätestatud kohustuste rikkumistele peaks ka siseriikliku õiguse alusel järgnema sanktsioonid. Tegemist on ulatusliku nimekirjaga,

mille sisu vajab iga asjassepuutuva valdkonna kontekstis analüüsimist millised kohustused nendest õigusaktidest kellele tulenevad ning kui palju ja milliseid rikkumisi tuleks Eesti õiguses sanktsioneerida. MA ei ole hetkel kindel, kas komisjon plaanib veel mingit täiendavat nimekirja konkreetsetest rikkumistest või piirdutaksegi vaid lisas I olevate õigusaktide loeteluga.

2) Jääb ebaselgeks, millised kohustused tulenevad direktiivist ettevõtete väärtusahelas olevatele ettevõtetele (eelkõige VKE-dele). Kas neile laienevad kõik direktiivist tulenevad kohustused? Kõik direktiivist tulenevad kohustused tõenäoliselt ei laiene VKE-dele. Artiklist 7 tulenevalt saaks kohaldamisalasse kuuluvatel äriühingutel olema kohustus nõuda oma VKE-st äripartneritelt, et nad täidaksid samu juhiseid ja põhimõtteid, mida konkreetne kohaldamisalasse kuuluv äriühing ise endale kehtestanud on. Seega üldjoontes saan ma aru nii, et väärtusahelasse jäävad ettevõtted peavad täitma samu juhiseid, mis on kehtestatud äriühingus, kelle väärtusahelasse nad kuuluvad. Aga võimalik, et siin on veel nüansse, mida ma praegu pole tabanud.

3) Meie hinnangul on küsitav, kas VKE-dele, kes kuuluvad suurte ettevõtete väärtusahelasse ja tegutsevad ainult Euroopa Liidus, on mõistlik direktiivist tulenevat hoolsuskohustust laiendada. EL piires kehtivad mitmed direktiivid, mis reguleerivad samu õigusi ja keelde, mida direktiiviga kaitstakse. Need direktiivid on liikmesriikide siseriiklikku õigusesse üle võetud. Seega on EL riikides tegutsevad ettevõtte igal juhul kohustatud siseriiklikku õigust järgima. Ei ole selge, kuidas need VKE-d tõestavad, et nad täidavad hoolsuskohustust. Kas tuleb tõendada, et järgitakse siseriiklikku õigust või toimub veel mingi eraldi raporteerimine ja järelevalve inimõiguste osas? See hoolsuskohustuse direktiivi ja teiste juba kehtivate õigusaktide täitmine ning võimalikud sellest tekkivad vastuolud on teema, mida ka teised liikmesriigid on tõstatanud ja küsimusena esitanud. Seega Sinu küsimusele mul on hetkel keeruline vastata, kuid SoM-i seisukohtades võiksite selle probleemi oma arvamuse kindlasti välja tuua.

4) Artikkel 14 (ja põhjenduspunkt 47) sätestab meetmed VKE-de toetamiseks. Kuivõrd direktiivist ei ole aru saada, millised kohustused VKE-dele direktiivist tulevad, siis jääb ka arusaamatuks, keda ja kuidas liikmesriigid peavad toetama. Tähelepanek on õige küll, aga nii praegu paraku ongi. Nagu ka 2. küsimuse vastuses märkisin, siis tundub, et VKE-de kohustuste sisu sõltub peamiselt sellest, millised reeglid on tema direktiivi kohaldamisalasse kuuluv äripartner oma ettevõttes kehtestanud. Hetkel direktiivis päris konkreetseid kohustusi ei olegi VKE-de puhul kirjeldatud ja samas iga direktiivi kohaldamisalasse kuuluv äriühing sisustab oma hoolsuskohustuse täitmiseks kehtestatavad nõuded lõpuks ise (vastavalt oma äritegevusele), mistõttu ongi ka artikkel 14 rakendamise viis hetkel teadmata.

5) Kas JUM on teinud ka mingi esialgse mõjuanalüüsi Eesti seisukohtade kujundamiseks? Eesti VKE-de seisukohast lähtudes oleks minu hinnangul oluline aru saada, mis uued kohustused täpsemalt ettevõtjatele tulevad (kas otse või kui nad on allhanke partnerid), kuidas ettevõtjad neid kohustusi täitma peavad (regulaarsus, vorm jms) ja kust nad selleks andmeid peavad võtma (st kas kogu selle info saamine ja edastamine on üldse reaalselt võimalik, mida komisjon tahab). Selle direktiivi praeguse sisu osas minule teadaolevalt mingit põhjalikku mõjuanalüüsi JuM-is ei ole mõjusid on siin mitmele valdkonnale ja neid peame hindama praeguste VV seisukohtade kujundamise raames. Seda olulisem

on, et kõik kaasatud ministeeriumid hindaks oma sisendis kindlasti võimalikke mõjusid oma valitsemisalale, sest JuM seda kõikide valdkondade eest teha ei saa.

6) Lisaks jäi silma, et direktiivi lisas (I osa) on loetletud erinevad inimõiguste rikkumised, sh lapse õiguste konventsioonist tulenevad lapse õigused, mis millegipärast on kõik kokku pressitud ühe punkti 9 alla. Kuna ülejäänud õigused on eraldi punktidenä välja toodud, siis tekkis küsimus, miks on nii, sest LÕKist tulenevad õigused ei peaks olema kuidagi vähem olulised kui muudest RV konventsioonidest tulenevad (üldised inim)õigused. Võib-olla saab ja on põhjendatud neid mingil moel grupeerida, aga meile tundub, et mitte nii ulatuslikult nagu praegu. Mõistame, et õiguslikult pole sel suurt vahet, sest kõiki lisas ära nimetatud õigusi tuleb niikuinii arvestada, olgu eraldi punktis või ei, aga märgiliselt siiski. Võimalik, et sellise paigutuse põhjus ongi selles, et on püütud välja tuua need kõige raskemad õiguste rikkumised, millele kindlasti liikmesriik peaks sanktsioonidega reageerima (vt ka mu selgitust 1. küsimuse all).

Tervitades
Agni Aav

Nõunik
Euroopa Liidu ja väliskoostöö osakond
Sotsiaalministeerium
Tel. +372 6269 281